

กฎกระทรวง

(พ.ศ. ๒๕๐๓)

ออกตามความในพระราชบัญญัติเครื่องแบบนักเรียน
เตรียมทหาร พ.ศ. ๒๕๐๓

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๔ และมาตรา ๖ แห่ง
พระราชบัญญัติเครื่องแบบนักเรียนเตรียมทหาร พ.ศ. ๒๕๐๓
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมออกกฎกระทรวงไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ลักษณะ ชนิด และประเภทของเครื่องแบบนักเรียน
เตรียมทหารให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวงนี้

หมวด ๑

ประเภทของเครื่องแบบ

ข้อ ๒ เครื่องแบบนักเรียนเตรียมทหาร มี ๓ ประเภท คือ
เครื่องแบบปกติ เครื่องแบบฝึก และเครื่องแบบพิเศษ

เล่ม ๘๑ ตอนที่ ๔๘ ราชกิจจานุเบกษา ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๐๓

ข้อ ๓ เครื่องแบบปกติ ประกอบด้วย

- (๑) หมวกทรงหม้อตาลสีเทา
- (๒) เสื้อคอพับสีขาว
- (๓) กางเกงขายาวสีกากีแกมเขียว
- (๔) เข็มขัดด้ายถักสีกากีแกมเขียว
- (๕) รองเท้าหุ้มส้นหนังสีดำ

ข้อ ๔ เครื่องแบบฝึก ประกอบด้วย

- (๑) หมวกแก๊ปทรงอ่อน หรือหมวกเหล็กสีกากีแกมเขียว
- (๒) เสื้อคอเปิดสีกากีแกมเขียว
- (๓) กางเกงขายาวสีกากีแกมเขียว
- (๔) เข็มขัดด้ายถักสีกากีแกมเขียว
- (๕) รองเท้าสูงครั่งน่องหนังสีดำ

ข้อ ๕ เครื่องแบบพิเศษ ประกอบด้วย

- (๑) หมวกทรงหม้อตาลสีขาว
- (๒) เสื้อชั้นนอกคอแฉะสีน้ำเงินดำ
- (๓) กางเกงขายาวสีขาว
- (๔) เข็มขัดด้ายถักสีขาว
- (๕) รองเท้าหุ้มส้นหนังสีดำ

เล่ม ๘๑ ตอนที่ ๔๘ ราชกิจจานุเบกษา ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๐๗

หมวด ๒

ลักษณะและชนิดของเครื่องแบบ

ข้อ ๖ หมวด มี ๔ ชนิด คือ

(๑) หมวดเหล็กสีกากี้แกมเขียว

ในบางโอกาสจะใช้แต่ร่องในหมวดเหล็กสีกากี้แกมเขียว
ก็ได้

(๒) หมวดเก็บทรงอ่อนสีกากี้แกมเขียว มีตราหน้า-
หมวดขนาดเล็ก

(๓) หมวดทรงหม้อตาลสีเทา มีตราหน้าหมวด
ขนาดกลาง และมีเครื่องประกอบ คือ

(ก) กะบัง ทำด้วยหนังหรือวัตถุเทียมหนังสีดำ
พื้นกะบังด้านล่างสีกากี้แกมเขียว หรือสีดำ

(ข) สายรัดกาง กว้าง ๑ ซม. ทำด้วยหนังหรือ
วัตถุเทียมหนังสีดำ ปลายสายรัดกางมีดุมโลหะสีทองขนาดเล็ก
ติดที่ริมขอบหมวดข้างละ ๑ ดุม

(ค) ผ้าพันหมวด ใช้สีทาสีน้ำเงินดำ กว้าง
๔ ซม.

(๔) หมวดทรงหม้อตาลสีขาว มีตราหน้าหมวดและ
เครื่องประกอบเช่นเดียวกับหมวดทรงหม้อตาลสีเทา

เล่ม ๔๑ ตอนที่ ๔๘ ราชกิจจานุเบกษา ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๐๓

สำหรับหมวดตาม (๓) และ (๔) จะใช้ปลอกพลาสติก
สีขาวชนิดใสหุ้มขณะสวมกันฝนก็ได้

ข้อ ๓ เสื้อ มี ๓ ชนิด คือ

(๑) เสื้อคอพับสีขาว ทึบและแนวสาบอกมีดุม ๕ ดุม
แขนยาวรัดข้อมือขัดดุมข้างละ ๑ ดุม ท้องมีกระเป๋าระหว่างละ
๑ กระเป๋า ไม่มีแถบ มีปกขัดดุมข้างละ ๑ ดุม มุมกระเป๋าระหว่าง
มุมปกกระเป๋ารูปตัดพองาม ดุมทั้งสี่ใช้ดุมกลมแบน
ขนาดเล็กทำด้วยวัสดุสีขาว เมื่อสวมเสื้อนี้ให้สอดชายเสื้อ
อยู่ภายในกางเกง

เสื้อแบบนี้ใช้อันตรธานแข็ง และผูกผ้าผูกคอสีน้ำเงินดำ
เงื่อนกะลาสี สอดชายผ้าผูกคอไว้ภายในเสื้อใต้ดุมเม็ดที่ ๒

(๒) เสื้อคอเปิดสีกากีแกมเขียว ไม่มีสาบอก ทึบและ
แนวอกมีดุม ๖ ดุม มีลิ้นเปิดอกขัดดุมปิดคอได้ แขนยาว
แบบทรงกระบอก ท้องมีกระเป๋าระหว่างละ ๑ กระเป๋า ไม่มีแถบ
มีปกขัดดุมข้างละ ๑ ดุม มุมกระเป๋าระหว่างมุมปกกระเป๋ารูป
ตัดพองาม กับมีอันตรธานอ่อนสีกากีแกมเขียวขัดดุมข้างละ
๑ ดุม ดุมทั้งสี่ใช้ดุมกลมแบนขนาดเล็กทำด้วยวัสดุสีกากี
แกมเขียว ชายเสื้อตัดตรงไม่มีเว้า เมื่อสวมเสื้อนี้ให้สอดชายเสื้อ

เล่ม ๘๑ ตอนที่ ๔๘ ราชกิจจานุเบกษา ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๐๓

อยู่ภายในกางเกง ในบางโอกาสจะปล่อยชายเสื้อไว้นอกกางเกงก็ได้

(๓) เสื้อชั้นนอกคอเบาะสีน้ำเงินดำ แบบคอบ้าน ทำด้วยสักหลาดหรือเสีจแขนยาวแบบทรงกระบอก ปลายแขนเสื้อตรงรอยต่อรอบแขนขลิบด้วยด้นทองกว้าง ๐.๕ ซม. ข้างละ ๑ หรือ ๒ แถบ ห่างกัน ๐.๕ ซม. ตามชั้นปีการศึกษา ที่แนวอกมีดุมโลหะสีทองขนาดใหญ่ ๓ ดุม ที่อกมีกระเป๋าะข้างละ ๑ กระเป๋าะ มีแถบตรงกึ่งกลางตามทางดิ่ง ที่ปกขัดดุมโลหะสีทองขนาดกลางข้างละ ๑ ดุม มุมกระเป๋าะและมุมปกกระเป๋าะเป็นรูปตัดพองาม และมีอินทรธนูอ่อนสีน้ำเงินดำขัดดุมโลหะสีทองขนาดเล็กข้างละ ๑ ดุม

เสื้อแบบนี้ให้ใช้กับเสื้อคอพับสีขาวแขนยาว ผูกผ้าผูกคอสีน้ำเงินดำเอนกะลาสี

ข้อ ๘ กางเกง มี ๒ ชนิด คือ

(๑) กางเกงขายาวสีกาเก้แกมเขียว ไม่มีจีบ ไม่พับปลายขา ปลายขายาวปิดตาตุ่ม กว้างไม่น้อยกว่า ๒๒ ซม. และไม่เกิน ๒๕ ซม. ที่ขอบเอวมีห่วงกว้างไม่เกิน ๑ ซม. ๓ ห่วง ทำด้วยผ้าสีเดียวกับกางเกง สำหรับสอดเข็มขัด ที่แนวตะเข็บ

เล่ม ๘๑ ตอนที่ ๔๘ ราชกิจจานุเบกษา ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๐๗

กางเกงด้านข้างมีกระเป๋าคาดข้างละ ๑ กระเป๋า และมีกระเป๋า
หลังเป็นกระเป๋าคาด ไม่มีปกและดุม ข้างละ ๑ กระเป๋า กางเกง
แบบนี้เมื่อแต่งประกอบกับเครื่องแบบฝึก ให้สอดปลายขา
กางเกงอยู่ในร่องเท้าสูงครึ่งน่อง และพับปลายขากางเกง
ทับขอบร่องเท้าห่างจากพื้นประมาณ ๑ คืบ ในบางโอกาสจะไม่
สอดปลายขากางเกงอยู่ในร่องเท้าก็ได้

(๒) กางเกงขายาวสีขาว ลักษณะเช่นเดียวกับกางเกง
ขายาวสีทากี้แกมเขียว

ข้อ ๕ เข็มขัด มี ๒ ชนิด คือ

(๑) เข็มขัดด้ายถักสีทากี้แกมเขียว กว้าง ๓ ซม.
หัวเข็มขัดทำด้วยโลหะสีทอง เป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้าทางนอน
กว้าง ๓.๕ ซม. ยาว ๖ ซม. พื้นเกลี้ยง มีรูปจักรมีสมอสอดขัด
ในวงจักร ด้านซ้ายขวามีรูปปีกนกกาง ดุนนูนอยู่กึ่งกลาง
หัวเข็มขัด ไม่มีเข็มสำหรับสอดรู ปลายสายหุ้มด้วยโลหะสีทอง
กว้าง ๑ ซม. เข็มขัดแบบนี้ใช้คาดทับขอบกางเกง

(๒) เข็มขัดด้ายถักสีขาว มีลักษณะเช่นเดียวกับเข็มขัด
ด้ายถักสีทากี้แกมเขียว เข็มขัดแบบนี้ใช้คาดทับขอบกางเกง
เมื่อแต่งเครื่องแบบพิเศษ

เล่ม ๘๑ ตอนที่ ๔๘ ราชกิจจานุเบกษา ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๐๓

ข้อ ๑๐ รองเท้า มี ๒ ชนิด คือ

(๑) รองเท้าหุ้มส้นหนังสีดำ ชนิดผูกเชือก

(๒) รองเท้าสูงครีงน่องหนังสีดำ

รองเท้าทุกชนิดต้องมีส้น และไม่มีลวดลาย

ข้อ ๑๑ ถุงเท้า สีดำ

ข้อ ๑๒ ถุงมือสีขาว ใช้ประกอบเครื่องแบบเมื่อมีหมาย
กำหนดการ

หมวด ๓

อินทรรณู

ข้อ ๑๓ อินทรรณู มี ๓ ชนิด คือ

(๑) อินทรรณูอ่อนสีทากี้แกมเขียว ทำด้วยสักหลาด
เล็กร หรือผ้า เป็นแผ่นสี่เหลี่ยมรีจากทางด้านไหล่ไปทางคอ
ปลายหักเป็นมุมแหลม ด้านไหล่กว้าง ๔.๕ ซม. ด้านคอกว้าง
๓.๕ ซม. เย็บติดกับเสื้อเป็นรูปสี่เหลี่ยมมีเส้นทแยงมุมระยะห่าง
จากด้านไหล่ไปทางคอ ๕ ซม. ตอนปลายขัดมุม

(๒) อินทรรณูอ่อนสีน้ำเงินดำ ทำด้วยสักหลาดหรือเล็กร
เป็นแผ่นสี่เหลี่ยมรีจากทางด้านไหล่ไปทางคอ ปลายหักเป็น
มุมแหลม ด้านไหล่กว้าง ๔.๕ ซม. เย็บติดกับเสื้อ ด้านคอกว้าง
๓.๕ ซม. ตอนปลายขัดมุมโลหะสีทองขนาดเล็ก

เล่ม ๘๑ ตอนที่ ๔๘ ราชกิจจานุเบกษา ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๐๗

(๓) อินทรรณูแข็ง ทำด้วยสั๊กหลาดหรือเสีร์จสีน้ำเงินดำ เป็นแผ่นสี่เหลี่ยมรีเวจจากทางด้านไหล่ไปทางคอ ปลายหักเป็นมุมแหลม ด้านไหล่กว้าง ๔.๕ ซม. ด้านคอกว้าง ๓.๕ ซม. ตอนปลายติดดุมโลหะสี่ทองขนาดเล็ก และมีแถบไหมทองกว้าง ๐.๕ ซม. พาดกลางตามยาวของอินทรรณู

หมวด ๔

เครื่องหมายโรงเรียนเตรียมทหารและ

เครื่องหมายชั้นปีการศึกษา

ข้อ ๑๔ เครื่องหมายโรงเรียนเตรียมทหาร ทำด้วยโลหะสี่ทอง เป็นรูปดาวจักรคบบเพลิงไขว้ล้อมครึ่งส่วนล่างไว้ด้วยข้อชัยพฤกษ์ ขนาดกว้าง ๒.๕ ซม. สูง ๒ ซม. ติดที่คอเสื้อทั้ง ๒ ข้าง ดังนี้

(๑) เสื้อคอพับ	ติดที่มุมปกคอพับ
(๒) เสื้อคอเปิด	ติดที่มุมคอเปิดตอนบน
(๓) เสื้อชั้นนอกคอแบะ	ติดที่มุมคอแบะตอนบน

ข้อ ๑๕ เครื่องหมายชั้นปีการศึกษา ทำด้วยโลหะสี่ทอง เป็นตัวเลขไทยสูง ๑ ซม. ติดบนอินทรรณูทั้ง ๒ ข้างห่างจากริมอินทรรณูทางด้านไหล่ ๑ ซม. ให้ด้านบนของตัวเลขอยู่ทางด้านคอ

เล่ม ๘๑ ตอนที่ ๔๘ ราชกิจจานุเบกษา ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๐๗

ข้อ ๑๖ เครื่องหมายโรงเรียนเตรียมทหารและเครื่องหมาย
ชั้นปีการศึกษาตามข้อ ๑๔ และข้อ ๑๕ เมื่อแต่งเครื่องแบบฝึก
จะปักด้วยไหมสีเหลืองก็ได้

หมวด ๕

เครื่องหมายพิเศษ

ข้อ ๑๗ นักเรียนเตรียมทหาร ซึ่งได้รับแต่งตั้งให้ทำหน้าที่
หัวหน้าตอน หัวหน้าหมวด หัวหน้ากอง และหัวหน้านักเรียน
เตรียมทหาร ใช้เครื่องหมายทำด้วยโลหะสีทองประดับเครื่อง-
แบบ ดังนี้

หัวหน้าตอน

รูปจักร

หัวหน้าหมวด

รูปดาวห้าจักร

หัวหน้ากอง

รูปดาวห้าจักรบนคอบเพลิงไขว้

หัวหน้านักเรียนเตรียมทหาร รูปเครื่องหมายโรงเรียนเตรียม
ทหาร

การประดับเครื่องหมายดังกล่าว ให้ติดที่กึ่งกลางอินทรรฆู
ทั้ง ๒ ข้าง เมื่อใช้ประดับกับเครื่องแบบฝึก จะปักด้วยไหม
สีเหลืองก็ได้

ข้อ ๑๘ นักเรียนเตรียมทหารที่ศึกษาต่อชั้นมัธยม หรือมีความ
ประพฤติและลักษณะทหารดีเยี่ยม ใช้เครื่องหมายโรงเรียน

เล่ม ๘๑ ตอนที่ ๔๘ ราชกิจจานุเบกษา ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๐๗

เตรียมทหารทำด้วยโลหะสีทอง ขนาด ๓ ใน ๔ ของเครื่องหมาย
จริง ติดบนกึ่งกลางแพรแถบ กว้าง ๒ ซม. ยาว ๓.๕ ซม.
เครื่องหมายดังกล่าวให้ประดับที่กึ่งกลางอกเสื้อเบื้องขวาตาม
แนวคุมเม็ดที่ ๒ เหนือกระเป๋าสีเสื้อ ๕ ซม.

เครื่องหมายศึกษาดีเยี่ยม ใช้แพรแถบสีเหลือง

เครื่องหมายความประพฤติและลักษณะทหารดีเยี่ยม ใช้
แพรแถบสีแดง

หมวด ๖

เบ็ดเตล็ด

ข้อ ๑๕ เสื้อกันฝนสีทึบแก่เขียว หรือสีเทา ใช้สวมคลุม
เครื่องแบบได้ทุกชนิด เสื้อนี้ไม่ใช่อินทรรู และเครื่องหมาย
ใดๆ และห้ามใช้ขณะประจำแถวทหาร

ข้อ ๒๐ ตราหน้าหมวก ทำด้วยโลหะสีทองรูปตราแผ่นดิน
ในรัชกาลพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว มีดังนี้

ขนาดกลาง กว้าง ๔.๕ ซม. สูง ๖ ซม.

ขนาดเล็ก กว้าง ๒.๕ ซม. สูง ๓ ซม.

ข้อ ๒๑ คุมโลหะสีทอง มีลักษณะกลมมนเล็กน้อย มี
เส้นขอบโดยรอบ ภายในเส้นขอบมีลายดุนรูปจักรมีสมอสอดขัด
ในวงจักร ด้านซ้ายขวามีรูปปีกนกกาง ดังนี้

เล่ม ๘๑ ตอนที่ ๔๘ ราชกิจจานุเบกษา ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๐๗

ขนาดใหญ่ เส้นผ่าศูนย์กลาง ๒.๓ ซม.

ขนาดกลาง เส้นผ่าศูนย์กลาง ๒ ซม.

ขนาดเล็ก เส้นผ่าศูนย์กลาง ๑.๗ ซม.

ข้อ ๒๒ เพื่อประโยชน์ในการฝึกและการปฏิบัติราชการ
สนาม หรือเพื่อความสะดวกในการปฏิบัติหน้าที่ จะใช้
เครื่องประกอบเครื่องแบบตามความจำเป็นหรือสมควรก็ได้

ข้อ ๒๓ ให้กองบัญชาการทหารสูงสุดสร้างเครื่องแบบ
ตัวอย่าง หรือเขียนรูปเครื่องแบบตัวอย่างขึ้นไว้เป็นมาตรฐาน

ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๓ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๐๗

จอมพล ถ. กิตติขจร

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม

เล่ม ๘๑ ตอนที่ ๔๘ ราชกิจจานุเบกษา ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๐๓

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ โดยที่
 ตามมาตรา ๔ แห่งร่างพระราชบัญญัติเครื่องแบบนักเรียนเตรียมทหาร
 พ.ศ. ๒๕๐๓ บัญญัติว่า ลักษณะ ชนิด และประเภทของเครื่องแบบ
 นักเรียนเตรียมทหาร ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง จึงต้อง
 ตรากฎกระทรวงเพื่อกำหนดลักษณะ ชนิด และประเภทของเครื่องแบบ
 นักเรียนเตรียมทหารขึ้นไว้